

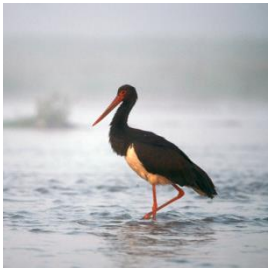

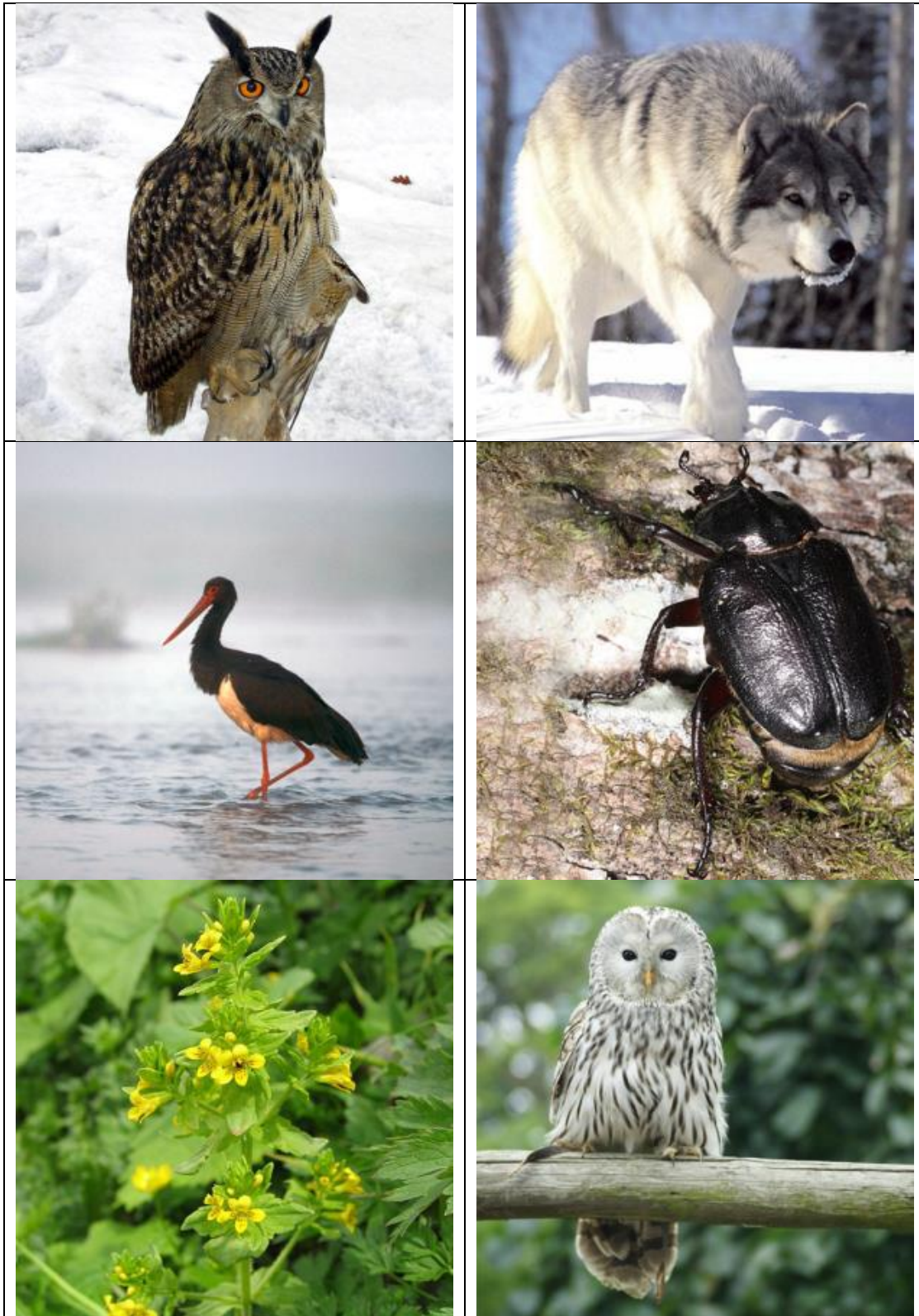
ZESTAW KONTROLNY DLA NAUCZYCIELA/-LKI

Lp.	Nazwa gatunku	Grupa*	Opis	Miniatura zdjęcia
1	puchacz zwyczajny <i>Bubo bubo</i>	B	Jestem dużym osiadłym ptakiem zamieszkującym Europę i Azję. Moje upierzenie jest brązowe z licznymi plamkami i kreskami, oczy pomarańczowe, a na głowie mam dwa sterzące pęczki piór, przypominające uszy. Uaktywniam się o zmierzchu i świcie oraz w nocy. Poluję wtedy na średniej wielkości ptaki i ssaki, czasami na małe owady. Mieszkam w starych lasach, w wąwozach górskich, a nawet na obszarach pustynnych. Na gniazdo wybieram tereny niedostępne, np. olsy, półki skalne, duże dziuple. W naturze żyję najczęściej do 20 lat, ale populacja mojego gatunku stale się zmniejsza. Jestem ptakiem rzadkim i płochliwym, w wielu krajach objętym ochroną gatunkową.	
2	wilk szary <i>Canis lupus</i>	M	Jestem drapieżnym ssakiem, zamieszkującym lasy, równiny oraz tereny bagienne. Mierzę do 170 cm długości (wraz z ogonem), mam grube biało-brązowe lub -czarne futro, szpiczaste uszy, długi ogon i przenikliwe jasne oczy. W moim pysku są 42 ostre zęby, które z łatwością złapią ryby, mniejsze ssaki, jelenie, dziki czy sarny. Czasem zjadam także padlinę. Jestem zwierzęciem stadnym. Moja wataha wyznacza sobie terytorium, którego nie może naruszać inna. Kiedyś w całej Polsce oraz innych częściach świata żyło wielu moich braci oraz siostr. Potem ludzie zaczęli na nas polować i zostało nas naprawdę niewiele. Teraz ludzie mnie chronią, jakby wreszcie zrozumieli, że jestem bardzo cennym gatunkiem.	
3	bocian czarny <i>Ciconia nigra</i>	B	Jestem dużym brodzącym ptakiem wędrownym, blisko spokrewnionym z jednym z waszych skrzydlatych ulubieńców. Moje pióra są czarne, z białym podogoniem, piersią i brzuchem. Mam czerwone nogi, dziób oraz obwódki wokół oczu. W Polsce żyję w lasach liściastych i mieszanych, gdzie dociera mało światła, na podmokłych łąkach, stawach i trzęsawiskach. Lubię miejsca, gdzie mieszkają bobry, bo ich tamy tworzą małe rozlewiska – idealne dla mnie. Zakładam gniazda głównie w koronach drzew, ale potrafię też zbudować dom na skałach gór.	
4	pachnica dębowa <i>Osmoderma eremita</i>	I	Jestem owadem, który wykluwa się z jaja jako larwa. W dorosłego osobnika zamieniam się dopiero po 3-4 latach. Staję się wtedy brązowoczarny, mam skrzydła chronione specjalnymi pokrywami i czułki. Kiedyś mieszkalem w puszczech, w dziuplach rozkładających się okazałych drzew. Teraz potrafię mieszkać też w innych miejscach. Choć moje imię sugeruje, że lubię tylko dęby, to tak naprawdę zadomowię się w każdym, byle bardzo starym, próchniejącym drzewie w parku i alei przydrożnej. Bardzo lubię słońce oraz próchniejące drewno.	
5	tocja karpacka <i>Tozzia carpathica</i>	P	Jestem rzadką rośliną, którą spotkacie na pojedynczych cienistych stanowiskach górskich: przy źródłiskach i w wilgotnych lasach. Dorastam do 40-50 cm, a na sztywnej łodydze mam jajowate liście i drobne żółte kwiaty, wyrastające z kątów liści. Jestem byliną kłączową, co znaczy, że co wiosny odradzam się z podziemnych organów. Prowadzę półpasżytniczy tryb życia – mam ssawki, którymi pobieram od innych roślin wodę i sole mineralne. W Polsce ludzie objęli mnie ścisłą ochroną gatunkową.	

6	puszczyk uralski <i>Strix uralensis</i>	B	<p>Jestem dużym ptakiem drapieżnym mieszkającym w tajdze i miejscowo m. in. w starych lasach Karpat czy Mazur. Moje upierzenie jest szaro-białe z czarnymi i białymi plamkami i kreskami, oczy małe i czarne, a szlara (pióra wokół oczu i dzioba) szarozółta. Jestem aktywny zarówno w nocy, jak i w dzień, ale na łowy ruszam głównie po zmierzchu. Poluję na leśne gryzonie (norniki, karczowniki i ryjówki), a także drobne oraz średnie ptaki. Nie płoszę się łatwo, ale w pobliżu gniazda potrafię być agresywny i niebezpieczny. Jestem jedną z największych europejskich sów, dożywającą w naturze ponad 20 lat.</p>	
---	--	---	--	---

*Grupa: A = płazy, B = ptaki, F = ryby, I = bezkręgowce, M = ssaki, P = rośliny, R = gady.

ZESTAW DLA UCZNIÓW/UCZENNIC (drukujemy 5 kopii)

puchacz zwyczajny
Bubo bubo

wilk szary
Canis lupus

bocian czarny
Ciconia nigra

pachnica dębowa
Osmoderma eremita

tocja karpacka
Tozzia carpathica

puszczyk uralski
Strix uralensis

Jestem dużym osiadłym ptakiem zamieszkującym Europę i Azję. Moje upierzenie jest brązowe z licznymi plamkami i kreskami, oczy pomarańczowe, a na głowie mam dwa sterzące pęczki piór, przypominające uszy. Uaktywniam się o zmierzchu i świcie oraz w nocy. Poluję wtedy na średniej wielkości ptaki i ssaki, czasami na małe owady. Mieszkam w starych lasach, w wąwozach górskich, a nawet na obszarach pustynnych. Na gniazdo wybieram tereny niedostępne, np. olsy, półki skalne, duże dziuple. W naturze żyję najczęściej do 20 lat, ale populacja mojego gatunku stale się zmniejsza. Jestem ptakiem rzadkim i płochliwym, w wielu krajach objętym ochroną gatunkową.

Jestem drapieżnym ssakiem, zamieszkującym lasy, równiny oraz tereny bagienne. Mierzę do 170 cm długości (wraz z ogonem), mam grube białe-brązowe lub -czarne futro, szpiczaste uszy, długi ogon i przenikliwe jasne oczy. W moim pysku są 42 ostre zęby, które z łatwością złapią ryby, mniejsze ssaki, jelenie, dziki czy sarny. Czasem zjadam także padlinę. Jestem zwierzęciem stadnym. Moja wataha wyznacza sobie terytorium, którego nie może naruszać inna. Kiedyś w całej Polsce oraz innych częściach świata żyło wielu moich braci oraz sióstr. Potem ludzie zaczęli na nas polować i zostało nas naprawdę niewiele. Teraz ludzie mnie chronią, jakby wreszcie zrozumieli, że jestem bardzo cennym gatunkiem.

Jestem dużym brodzącym ptakiem wędrownym, blisko spokrewnionym z jednym z waszych skrzydlatych ulubieńców.

Moje pióra są czarne, z białym podogonem, piersią i brzuchem. Mam czerwone nogi, dziób oraz obwódki wokół oczu. W Polsce żyję w lasach liściastych i mieszanych, gdzie dociera mało światła, na podmokłych łąkach, stawach i trzęśawiskach. Lubię miejsca, gdzie mieszkają bobry, bo ich tamy tworzą małe rozlewiska – idealne dla mnie. Zakładam gniazda głównie w koronach drzew, ale potrafię też zbudować dom na skałach gór.

Jestem owadem, który wykluwa się z jaja jako larwa. W dorosłego osobnika zamieniam się dopiero po 3-4 latach. Staję się wtedy brązowoczarny, mam skrzydła chronione specjalnymi pokrywami i czułki. Kiedyś mieszkałem w puszczech, w dziuplach rozkładających się okazałych drzew. Teraz potrafię mieszkać też w innych miejscach. Choć moje imię sugeruje, że lubię tylko dęby, to tak naprawdę zadamowię się w każdym, byle bardzo starym, próchniejącym drzewie w parku i alei przydrożnej. Bardzo lubię słońce oraz próchniejące drewno.

Jestem rzadką rośliną, którą spotkacie na pojedynczych cienistych stanowiskach górskich: przy źródłiskach i w wilgotnych lasach. Dorastam do 40-50 cm, a na sztywnej łodydze mam jajowate liście i drobne żółte kwiaty, wyrastające z kątów liści. Jestem byliną kłączową, co znaczy, że co wiosny odradzam się z podziemnych organów. Prowadzę półpasożytniczy tryb życia – mam ssawki, którymi pobieram od innych roślin wodę i sole mineralne. W Polsce ludzie objęli mnie ścisłą ochroną gatunkową.

Jestem dużym ptakiem drapieżnym mieszkającym w tajdze i miejscowo m. in. w starych lasach Karpat czy Mazur. Moje upierzenie jest szaro-białe z czarnymi i białymi plamkami i kreskami, oczy małe i czarne, a szlara (pióra wokół oczu i dzioba) szarozółta. Jestem aktywny zarówno w nocy, jak i w dzień, ale na łowy ruszam głównie po zmierzchu. Poluję na leśne gryzonie (norniki, karczowniki i ryjówki), a także drobne oraz średnie ptaki. Nie płoszę się łatwo, ale w pobliżu gniazda potrafię być agresywny i niebezpieczny. Jestem jedną z największych europejskich sów, dożywającą w naturze ponad 20 lat.

Projekt finansowany z:

www.eeagrants.org

Pomoce zostały opracowane w ramach projektu
Zgodnie z Naturą, prowadzonego przez
Centrum Edukacji Obywatelskiej.

www.globalna.ceo.org.pl

Opracowanie: Paulina Brokos

Źródła fotografii: <http://www.wikipedia.org/>, <http://www.fishing.pl/>